

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

61

Vragen van het lid **Recourt** (PvdA) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat de belastingbetaler moet opdraaien voor de schade die criminelen veroorzaken* (ingezonden 7 augustus 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 24 september 2012) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2011–2012, nr. 3330.

Vraag 1

Kent u het bericht «Schadevergoeding bijna nooit door crimineel betaald»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat er een bedrag van 10 miljoen euro aan slachtoffers van gewelds- en zedemisdrijven is uitgekeerd en dat daarvan slechts 550 000 euro door de daders zelf is betaald? Zo ja, welk deel van de bijna 9,5 miljoen euro die niet van de daders komt, kan daar nog wel op worden verhaald? Zo nee, wat is er dan niet waar? Kunt u de achterliggende gegevens aan de Tweede Kamer doen toekomen?

Antwoord 2

In de berichtgeving zijn de gegevens van twee verschillende regelingen bij elkaar genomen. Het betreft de reguliere voorschotregeling enerzijds en de regeling van 27 november 2011, houdende een uitbreiding van de voorschotregeling voor oude bij het CJIB nog openstaande schadevergoedingsmaatregelen.

De meest recente cijfers van het CJIB (peildatum 5 augustus 2012) laten zien dat vanuit de reguliere voorschotregeling 4,2 miljoen is uitgekeerd. De reguliere voorschotregeling is per 1 januari 2011 in werking getreden en de eerste uitkeringen uit deze regeling zijn na 1 september 2011 gedaan. De voorschotregeling loopt derhalve nu 12 maanden en dat geldt ook voor de inning. Van de 186 uitkeringen die bij wijze van voorschot aan slachtoffers in september 2011 zijn gedaan is tot 5 augustus 2012 31% volledig terugbetaald door de daders. Het inningspercentage zal de komende jaren verder stijgen,

¹ RTL Nieuws, 4 augustus 2012

omdat de inning doorloopt. Na een periode van 3 jaren zijn over de uiteindelijke mate van inning meer definitieve conclusies te trekken. Onder de eenmalige en inmiddels afgeronde terugwerkende kracht regeling vallen alle nog niet afgesloten schadevergoedingsmaatregelen vanaf 1996, waarbij de dader nog niet volledig heeft betaald. Dit zijn moeilijk inbare gevallen, bijvoorbeeld omdat de dader langdurig gedetineerd is, in een TBS instelling verblijft of onvindbaar is. Vanuit de terugwerkende kracht regeling is ongeveer 7,8 miljoen uitgekeerd. Naar de aard van de regeling, is het inningspercentage lager en na ruim een half jaar ongeveer 6%. Dit lage percentage toont juist het belang van deze regeling voor slachtoffers aan. Slachtoffers zijn jarenlang, soms al vanaf 1996, geconfronteerd met een beperkte uitbetaling van de schadevergoedingsmaatregel. Door de terugwerkende kracht regeling hebben zij eindelijk hun schade volledig voorgeschoten gekregen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het zeer terecht is dat de overheid de schadevergoeding aan de slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven (na acht maanden) voorschiet, zodat die slachtoffers niet opnieuw geconfronteerd hoeven te worden met de dader? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ik deel deze mening. De Wet Versterking positie slachtoffers kent sinds 1 januari 2011 de voorschotregeling in artikel 36f lid 6 WvSR. Deze regeling houdt in dat wanneer de veroordeelde acht maanden na het onherroepelijk worden van het vonnis nog niet de (volledige) schadevergoedingsmaatregel heeft betaald, de overheid het (resterende) bedrag uitkeert aan het slachtoffer. De overheid verhaalt het bedrag vervolgens op de dader. Slachtoffers en nabestaanden hoeven hierdoor niet meer jarenlang op hun geld te wachten bijvoorbeeld omdat de dader in de gevangenis zit en maar tien euro per maand kan betalen. Met de voorschotregeling nemen we de zorg bij slachtoffers en nabestaanden weg door het verhalen van de schade op de dader over te nemen. Dat vind ik een zeer goede zaak. Daar komt bij dat het noodzakelijk is dat duidelijk wordt dat daders daadwerkelijk boete doen voor hun daden.

Vraag 4

Deelt u ook de mening dat het feit dat de overheid de schadevergoedingen voorschiet, niet mag betekenen dat het verhalen van de schade op de dader achterwege kan blijven waardoor de rekening bij de belastingbetaler blijft liggen? Zo ja, wat gaat u doen om hier verandering in aan te brengen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Ja. Het uitgangspunt van de voorschotregeling is dat de dader betaalt en de overheid verhaalt. Daders moeten opdraaien voor de schade die zij aanrichten. Gestreefd wordt om een zo groot mogelijk bedrag terug te krijgen door verhaal op de dader. Helaas zijn er, ondanks alle inspanningen van het CJIB, zaken waarin het niet lukt de dader het volledige bedrag te laten betalen. Dit soort zaken toont echter ook de kracht van de voorschotregeling. Het zijn dit soort zaken waarin slachtoffers voorheen jarenlang op hun geld moesten wachten en telkens met het misdrijf werden geconfronteerd. In dit kader is het wetsvoorstel conservatoir beslag ten behoeve van slachtoffers van belang, dat bij uw Kamer ahangig is.² Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk dat de staat conservatoir beslag legt op het vermogen van de verdachte van een misdrijf waarvoor een geldboete van de vierde categorie of hoger kan worden opgelegd (art. 94 lid 3 Sv, nieuw). Het beslag strekt tot bewaring van het recht op verhaal voor een ter zake van zo'n misdrijf op te leggen schadevergoedingsmaatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht (Sr) van minimaal € 5 000,-.

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2011–2012, 33 295, nr 2.

Vraag 5, 6 en 7

Wat zijn de oorzaken van het feit dat de daders ogenschijnlijk nauwelijks of in ieder geval te weinig hoeven op te draaien voor de schadevergoedingen die zij moeten betalen?

Welke middelen heeft u tot uw beschikking om de schade op de daders te verhalen? In welke mate worden die middelen ingezet?

Is het mogelijk om daders die de schadevergoeding niet betalen in civiele gijzeling te nemen dan wel om vervangende hechtenis uit te laten voeren? Zo ja, hoe vaak gebeurt dit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5, 6 en 7

In 2011 zijn door het CJIB in totaal ongeveer 11 000 inningszaken van schadevergoedingsmaatregelen afgedaan, waarvan 83,5% na volledige betaling. Derhalve wordt slechts een klein deel van de schadevergoedingen door de dader niet volledig betaald. De schadevergoeding kan bijvoorbeeld niet betaald worden als de dader is overleden.

Het CJIB heeft jegens de daders die niet willen betalen diverse dwangmiddelen ter beschikking zodat een schadevergoeding alsnog betaald wordt. Het CJIB verstuurt aan veroordeelden een eerste aanschrijving met het verzoek het opgelegde schadebedrag te betalen. Als niet wordt betaald, volgt een eerste en eventueel een tweede aanmaning. Het bedrag wordt in beide gevallen verhoogd, bij de eerste aanmaning met € 15,- en bij de tweede aanmaning met 20% van het nog openstaande bedrag met een minimum bedrag van € 30,-. Indien dit niet tot betaling leidt, kan een dwangbevel worden uitgevaardigd. Op grond van een uitgevaardigd dwangbevel wordt een gerechtsdeurwaarder ingeschakeld om het opgelegde schadebedrag op de dader te verhalen. Een deurwaarder kan overgaan tot bijvoorbeeld loonbeslag of beslag op roerende- en onroerende zaken. Van de zaken die in 2011 zijn afgedaan, waren 3 050 zaken in behandeling gegeven bij een gerechtsdeurwaarder (27,5%). Inschakeling van de deurwaarder leidt in 40% van de gevallen tot volledige betaling.

Indien betaling uitblijft en verhaal via de deurwaarder niet mogelijk is gebleken, wordt overgegaan tot tenuitvoerlegging van de eveneens bij de schadevergoedingsmaatregel opgelegde vervangende hechtenis. Civiele gijzeling is niet mogelijk. De tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis wordt voorafgegaan door verzending van een Waarschuwing arrestatiebevel (WAB) en daarna het uitvaardigen van een Arrestatiebevel (AB). Verzending van een WAB leidt in 14% van de gevallen alsnog tot betaling. Van alle zaken waarbij een AB wordt uitgevaardigd en in behandeling wordt gegeven bij de politie, wordt alsnog 30% betaald door veroordeelde. In 2011 is ongeveer 1 575 keer overgegaan tot tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis. Dit betreft ruim 14% van alle in 2011 afgedane zaken.

Zoals hierboven is weergegeven zijn in 2011 in totaal ongeveer 11 000 inningszaken afgedaan. 83,5% is afgedaan na volledige betaling, 14% is afgedaan na tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis. De overige 2,5% bevatten de gevallen waarin de dader is overleden, de zaak is verjaard of wanneer er alsnog een regeling tussen de dader en het slachtoffer is getroffen.